

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

1993 йилнинг 1 июлидан меҳнат ҳақи, пенсиялар ва
стипендияларнинг миқдорини ошириш тўғрисида

Республика аҳолисининг ижтимоий муҳофазасини янада кучайтириш мақсади:

1. 1993 йилнинг 1 июлидан бошлаб Ўзбекистон Республикасининг ҳудудиди:

Иш ҳақининг энг оз миқдори ойига 11.250 сум қилиб белгиланиб, иш ҳақи ўртача 1,5 баравар оширилсин;

фуқароларнинг солиқ олинмайдиган даромадларининг энг паст даражаси ойига 11.250 сум миқдориди;

меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори ойига 12.185 сум қилиб белгилансин, ҳозирги вақтда амалда бўлган барча турдаги пенсияларнинг миқдорлари 1,5 баравар оширилсин;

2. Олий ўқув юрлари талабаларининг, техникумлар ва ҳунар-техника билим юрлари ўқувчиларининг стипендиялари 1,5 баравар кўпайтирилсин. Талабаларнинг ошоналари ва буфетларида тушлик овқатларнинг қийматида 50 фоизли чегирмалар сақлаб қоллинсин;

3. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги иш ҳақини, пенсиялар ва стипендияларни оширишга маъмуриятларда қўлдан тутилган сарф-харажатларнинг пул билан таъминлаш ман-

баларини аниқлаб, иш ҳақини ошириш билан боғлиқ қўшимча харажатларнинг 25 фоизни бюджет муассасалари ва ташкилотларининг сметалар бўйича умумий харажатларини қисқартириш ҳисобидан таъминлашини назарда тутсин.

4. Мулкчилик шаклларида қатъий назар, ҳўжалик ҳисобидидаги корхоналар ва ташкилотларга ўзларининг даромад манбалари ҳисобидан иш ҳақининг энг оз миқдорларини жорий этиш ва меҳнат ҳақини ошириш, даромад манбалари вақтинча етишмай қолган тақдирда эса банк муассасалари аниқ мақсадни қўзлаб берадиган имтиёзли кредитлар ҳисобидан ошириш тавсия қилинсин.

Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки, тижорат банклари пенсия жамғармасини, корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларни йиллик уч фонддан ошмайдиган тўлов шарти билан зарур мақсадли кредит маблағлар билан таъминласинлар.

5. Бюджетдан пул билан таъминланадиган вазирлик-

лар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлари, ташкилотлар ва муассасалар ушбу фармонда белгиланган энг оз иш ҳақи миқдорига асосланиб, меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ягона тариф сеткаси разрядларига мувофиқ ходимларнинг маъсуб окладлари ўз вақтида қайтадан ҳисоблаб чиқиши ва тўлашини таъминласинлар.

6. Ўзбекистон Республикасининг Ижтимоий таъминот вазирлиги маъмуриятларига мувофиқ пенсияларнинг миқдорларини қайтадан ҳисоблаб чиқсин.

7. Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки республика корхоналарига, ташкилотлари ва муассасаларига иш ҳақи ўз вақтида тўла-йишини таъминловчи чораларни кўрсин.

8. Ушбу фармон бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг

Вазирлар Маҳкамаси зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 29 июнь.

ПРЕЗИДЕНТ ХУЗУРИДА КЕНГАШ

29 июнь куни Тошкентда аҳолининг ижтимоий ҳимоялаш масалаларига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирликлар, Ўзбекистон Касаба уюмлари федерацияси ва тармоқ касаба уюмлари кенгашларининг вакиллари иштирок этди.

Кенгашда Республика Президенти Исроил Каримов иштирок этди. Унинг иштирокида аҳолининг ижтимоий ҳимоялаш, Ўзбекистоннинг Россия, Марказий Осиё давлатлари билан иқтисодий муносабатлари, молия, банк тизими, миллий валюта масалалари ҳусусида батафсил сузлаб берди.

Кенгаш ишида республика Бош вазир А. Муталов, Ўзбекистон Республикасининг Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Бош вазир ўринбосари Б. Ҳамидов, Ўзбекистон Республикасини касаба уюмлари федерацияси кенгашчининг раиси Б. Алламуродов қатнашди.

(ЎзА).

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Мустақиллигининг бир йиллиги муносабати билан андижонлик ишлаб чиқариш илорлари, фахрийлар, фан, адабиёт ва санъат намоёндаларидан бир гуруҳи республикамизнинг фахрий унвон ва ёрлиқларига сазовор бўлган эди. Ви-

лоят ҳокимлигида ана шу мукофотларни топшириш маросими бўлди.

Мукофотларни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабобоев топширди.

Мукофотланганлар номидан сузга чиққанлар меҳ-

натлари юксак кадрларга ушун республика ҳукумати-га, Президентимиз Исроил Каримовга самимий миннатдорлик изҳор этиб, истиқлолимизни мустақамлаш, ёшларни Ватанга садоқат руҳида тарбиялашга бор куч-ғайратларини сарфла-якларини айтишди.

Вилоят ҳокими Қ. Обидов маросимда сузга чиқди.

(ЎзА).

МУКАММАЛ ТЕХНИКА ЗАРУР

29 июнь куни Ўзбекистон қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институтида олинган илмий-техникавий анжуман тағин ҳам самарали пахта териш техникасини яратиб масалаларига бағишланди.

механизмларни такомиллаштириш ҳамда долзарб муаммо бўлиб келган. Ҳозирги анжуманда пахта йиғим-терилишни осонлаштириш билан боғлиқ масалаларнинг бутун мажмуи муҳокама қилинмоқда. Уларнинг орасида юқори самарали технологиялар ва механизация воси-

техникавий даражасини ошириш, уруғлиқ пахтани териш олишда қўл меҳнати сарфини камайтириш, гўзал-териб ҳосилни машинада териш олишга мослаб ўстириш, агротехникаси, тўкил-ган пахтани териш олиш ва даладан тозаланиш механизациялаш масалалари бор.

(ЎзА мухбири).

ЎЗ НЕЪМАТИ — ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

СУРХОНДАРЕ ВИЛОЯТИ.

Воботот тоғ этакларида ширин-шакар узум, мева ва бошқа нозу неъматлар гарқ пиша бошлади. Яқинда узумнинг эртапишар навидан 100 тоннаси республикамиз пойтахти Тошкент аҳолисига жўнатилди. Бу ҳосилни Жарқўрғон туманидаги Ҳамид Олимжон номи жамоа ҳўжалиги соҳибкорлари маржон-маржон пешона тери эвазига етиштиришди. Ширага бой, дастурхонимиз файзи бу узумлар ҳўжалик боғларида мўл-қўл. Суратдаги лавҳанинг ўзиде она замин ва сурхондарелик соҳибкорлар саховатига шукрона ва тасанно айтишга ишора эмасми?

СУРАТДА: (чапдан) бригада бошлиғи Мамаржаб Ҳасанов ва соҳибкорлар Фахрийси Абдумурод ота Азимовни қўриб турибсиз.

Х. ХУЖАЕВ
суратга олган.
(ЎзА).

АНДИЖОННИНГ ЖАННАТ БОҒЛАРИ

қилиб ташлади. Бандида қолган меваларни ҳам жароҳатлади. Аммо вилонт соҳибкорлари умидсизланганлар йўқ.

Хўжабод районидаги Маддиёров номи агросаноат комбинати, Қўрғонтепа районидаги Шароф Рашидов номи совхоз-заов, Жалолқу-дук районидаги «Болгария» давлат ҳўжаликларида пишиқчиликнинг сероб дастурхони яратилди. Бунга талофатдан омон қолган мева нишончаларини авайлаб-асраш, боғ-роғларга қўшимча ишлов бериш тўғрйли эриш-илди.

Вилонтимиздаги ўн бешта иқтисодлашган ҳўжаликлар ҳозиргача 2000 тоннадан зиёд эртаги қарам, 25 тонна бодирин ва турли қўнатлар, 150 тонна мевани эл дастурхонига тортиқ этди, — дейди вилонт мева,

сабзавот, узум саноати бир-лашмаси раисининг муовини Тоҳиржон Аҳмедов. — Ушбу ҳўжаликлар бу йил 11,5 миң тонна мева, 16 миң тонна узум, 18,5 миң тонна сабзавот етиштириш учун курашяптилар. Вилонтимиз бўйича эса 2100 тоннадан зиёд помидор етиштириш режалаштирилган. Мақсадга эришиш ҳар бир сабзавоткорнинг илгори нияти.

Вилонтда етиштирилган сабзавотнинг 70 фоизи шу ернинг ўзиде ишланади. Мажмуд тўртта консерва заводи ва ҳўжаликлардаги 80 та яқин консерватория 250 миң тонна помидорнинг қайта ишлаш қувватига эга. Шу қуиларда заов ва филиаллар, цехлар иш бошлади. Улар эртаги маҳсулотларни қайта ишлаб

чиқара бошлади. Ҳадемай помидорни қабул қила бошлайди. Бу қайноқ давр учун қайта ишлаш корхоналари ҳамма жиҳатдан шай турсин.

Вилонтда картошка тақчиллигини бартараф этиш борасида ҳам илк қадамлар ташланди. Аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини тўла қондириш учун 100—110 миң тонна картошка зарур. Бу муаммони бир зарб билан ечиб бўлмайди, албатта. 450 гектар майдонда экилган картошкадан яхшигина ҳосил олинган. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, эртаги картошкадан 6000 тоннадан зиёд ҳосил олинган керак ва бу режа албатта бажарилади.

Кечки картошка экиш ҳам қизгин бошлаб юборилди. 1040 гектар майдонда ҳосил етиштирилади. Гол-

ландиядан 2400 тонна уруғлик келтириш режалаштирилган. Унинг дастлабки тонналарини экиб бўлинди. 80 гектардан 4 та майдонда эса Голландия технологиясига асосланган модул билан картошка экилади ва етиштирилади.

Ҳа, Андижонда гарқ пишиқчилик бошланмоқда. Дастурхонларга боқиб қўз қувонади. Турли-туман мевалардан тортиб, ранго-ранг сабзавотларгача пишиб етилади. Бунинг «Очил дастурхон»дан нимаси кам. Эл дастурхонига файзу баракот бор. Уни бутунгидек чирой ва қўрнамлик ҳеч қачон тарк этмасин.

А. ҚОРАБООЕВ,
«Ишлқ ҳақиқати»
мухбири.

ХИРМОНГА БАРАКА

гитларимиздан. Ҳар йили мусобақалда ғолибликни олади. Бу йил ҳам унга тенг келадиган азамат топилма-пти. Ҳар кун 4—5 гектар майдондаги ғаллани саранжомлапти.

Албатта, ҳамманинг ўз илтибори бор. Жўрамурод Тўраев, Эргаш Суяндиқов ҳам ғайратни бўшаптирмай ишлаяпти. Натижада хирмон доига тўлмоқда.

Рустам Аҳмадалиев етакчилигидаги звенода айниқса, мўл ҳосил етиштирилди. Ҳосилдорлини режадаги гектарига 32 центнер ўрнига 48 центнерга кўтариш бу жамоанинг аҳду қарори. Ирискул Соатов звеносида ҳам ҳосил чўғи мўл. Улар 31 гектар ерда бўйиқ ғалла етиштиришди. Ҳозирнинг ўзида ҳар гектар ердан 47 центнердан сара дон олинган аниқ бўлиб қолди. Бу—бултургидан 15 центнер кўп, демандир.

— Виринчи комбайндаги Раҳим Ёшибов бўлади, — деб ишора қилди звено етакчиси. — У энг, ғайратли йи-

қувончлиси шуки, маъмур ҳўжаликда ғалла майдонлари ўтган йилга нисбатан 200 гектарга кенгайди. Президентимиз Исроил Каримов ғалла экиладиган майдонларни кенгайтиришни республикамиз қишлоқ ҳўжалик ходимлари, мутахассислари ва деҳқонлари олдида долзарб вазифа қилиб қўйди. Дон ҳам кўпроқ ўзимиздан чиқса қандай яхши!

Аҳолини дон маҳсулотлари билан тўлароқ таъминлаш мақсадида истиқболли режалар тузилаётганлиги ғоят хайрлидир. Биз юқорида тилга олган совхозда ҳам шу талаблардан келиб чиқиб иш тўтилоқда. Бу ерда ўтган йили ҳўжалик етакчиси 100 тонна буюдо тарқатилган бўлса, бу йил бу миқдор 250 тоннани ташкил этиши кўзда тутилмоқда.

Ғаллазорларда ҳаёт қайнамоқда. Техникалар гузлуроси авжда. Бу комбайнларини Жўра Тўраев, Эргаш Суяндиқов, Мустафо Қоди-ров каби фидойилар бошқаришяпти.

Т. СОЯНАЗАРОВ.

ҒЎЗА ГУЛИ

Ғўза парварлишида ҳал қилувчи ой — июль бошланиб, саратон офтоби заминимизни кўпроқ қиздира бошлади. Далаларда меҳнат қилаётган деҳқон қўзи бир текис авж олиб ўсаётган ғўзаларни кўриб қувнади.

Бухоро туманидаги Ф. Аълоев номи жамоа ҳўжалиги заршунослари ҳам пахтадан мўл ҳосил олиш учун жорий йилда барча имкониятларини ишга солиб, астойдил меҳнат қилмоқдалар. Ҳозир асосий куч ғўза парварлишига қаратилган. Чунки пахтачилик ҳўжаликда беш тармоқ ҳисобланади.

Ҳўжаликнинг 900 гектар ерига экилган пахта 424 онлаги пудрат асосида тақсимлаб берилган. «Ўз ерларига эга бўлган деҳқонлар эса ниҳолларини асраб-авайлаб, қалб қўри билан парварлиш қилмоқдалар.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

ФАРҒОНАЛИКЛАР САХОВАТИ

ажиралиб туради. Бошқарув раиси Умарали Тожибоевнинг таъкидлашича боғбонлар Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллиги нишонланадиган йилда зўр кўтарилиш билан меҳнат қилишяпти. Одамлар яхши ишлаш билан бирга хайрли ташаббуслар бошловчиси бўлишмоқда. Жумладан бу йил ҳўжаликда 1.023 гектар янги боғ барпо этилди.

Ҳўжалик боғбону соҳибкорлари бу йил эл дастурхонига 270 тонна ўрик, 510 тонна олма, 250 тонна беҳи, 10 тонна шафтоли етказиб беришга аҳд қилишган. Бундан ташқари 48 гектар ердаги ёнғоқзордан, жийдазордан баракали ҳосил кўтарилади. Некса боғбон Саримсоқ ота Тожибоев ўзаро суҳбатда ҳосил гўшт сифатли бўлаётганидан, даромад

қўпаяётганлигини таъкидлади. Саховатли боғларда меҳнат қилаётган кишиларнинг қўли-қўлига тегмайди, Сайматулла Убайдуллаев, Сейид Файзиёва, Фарид Қайонов, Неъматжон Раҳматжонов кабилар кунлик маромни 1,5 ҳисса адо этишмоқда.

Боғдорчилик бўлими бошқарувчиси Мухторали Болтабоевнинг найфати ахши. Аҳил жамоа бу йил биринчи марта 4 тонна болон, 200 тонна шафтоли армузон этиш учун сидиқили тер тўймоқда. Мазкур бўлимда шу йилнинг ўзида 27 гектар янги ер ўзлаштирилган экан. Ният қўнсултон, олхўри, нок сингари неъматларни кўпайтириш.

У. МУҲАМЕДОВ.
Олтинарқ району.

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги кунининг икки йиллиги олдидан

Жонажон Ўзбекистоннинг мустақил давлат деб эълон қилинган кунга ҳадемай икки йил тўлади. Бу давр тарихан жуда қисқа муддатлар. Лекин шу орада ўтган ҳар бир кун, ҳар бир соат ижтимоий-сиёсий воқеаларга бой бўлди, меҳнатсевар, фидойи, таъти халқимиз ўзининг бунёдкорлик ишлари билан ём, аммо келажакни порлоқ мамлакатимизнинг истиқлолини мустақамлаш истаги билан яшади. Айниқса миллий қадриятлар, азалий анъаналар ва урф-одатларни қайта тиклашга катта эътибор берилди.

Бундан беш-олти йил муқаддам собиқ Иттифоқ таркибидagi Ўзбекистонни хорижликлар, чет давлатлар деярли билишмасди. У билан иқтисодий, маданий, савдо ва бошқа соҳаларда икки томонлама ўзаро манфаатли ҳамкорлик эса мутлақо йўқ эди. Мустақиллик эълон қилгандан буён ҳозиргача мамлакатимизни 150 дан зиёд давлат расман тан олди. Бугунги кунда уларнинг қўчилиги билан, жумладан иқтисодий жиҳатдан кучли, жадал тараққиёт этган давлатлар билан ўзаро дипломатик алоқалар ўрнатилди. Айниқса Ўзбекистонимиз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва бошқа муътабар халқаро ташкилотларга тенг ҳуқуқли аъзо бўлиб, дунё ҳам-жамияти орасида ўз муносиб ўрнини топаётганлиги қувончлидир.

Куни кеча Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги кунининг икки йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни байрам қилиш тўғрисида» қарор қабул қилди. Бу қўлтуғ сана умумхалқ шодиёнасига айланиши, зўр кўтаринкилик ва хурсандчилик билан ўтиши юзасидан барча ишларни амалга ошириш йўл-йўриқлари белгилаб берилди. Қарорга биноан мазкур байрамга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича нуфузли, муътабар ташкилот комитети тизилди.

«Қишлоқ ҳақиқати» газетаси таҳририяти ушбу таъанага тайёргарлик ва уни ўтказиш билан боғлиқ ишларни изчил ёритиб бориш, жойларда қилинаётган хайрли ва ибратли тадбирларни кеңг оммалаштириш мақсадига янги руҳлар очиниш режалаштирди. Жумладан миллий, насл-насаби, касб-кори турлича бўлган кишилар ўртасида мустақиллик ва уни мустақамлаш ҳақида сўровлар ўтказиб, уларни мунтазам равишда чоп этиб боришга қарор қилинди. Бундан ташқари истиқлол ҳақида ўйлар, мустақиллик кунининг икки йиллигини нишонлаш билан боғлиқ тадбирлар ҳам мунтазам ёритиб борилади.

ЭНГ БУЮК ТОРТИҚ

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» СЎРОВИ

1. МУСТАҚИЛЛИК ОДИМЛАРИ ҲАҚИДА ФИКРИНГИЗ.
2. СЎЗНИНГЧА, ЎТГАН ДАВР ИЧИДА ИСТИҚЛОЛ ЎЗБЕКИСТОНГА НИМА БЕРДИ
3. МАМЛАКАТДА ИҚТИСОДИЙ ИСЛОХОТЛАРНИ ТЕЗРОҚ АМАЛГА ОШИРИШ ВА ҚИШЛОҚ ХҲЖАЛИГИНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАКЛИФЛАРИНГИЗ.
4. ОЗОД ЮРТИМИЗ БУЮК ДАВЛАТ, ХАЛҚИМИЗ ТЎҚ ВА БАДАВЛАТ БЎЛИШИГА ҚАНДАЙ ҲИССА ҚўШАЛСНЭ

Холбой НОРИЕВ,

Шеробод районидagi «Ўзбекистон» давлат хўжалигининг директори

1. Бундан беш-ўн йил олдин мустақиллик деган сўз мутлақо тилга олинмасди. У ҳақда кишиларимизда муайян тушунича ҳам деярли йўқ эди. Кейинги йилларда шу қадар кутилмаган ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий воқеалар рўй бердики, нималар бўлаётганлигини англаб етишга зўрға улгурганасан киши. Жами юз йилдан зиёдроқ, жумладан совет тузуми даврида 74 йил ўзланимизни билмай, туқуқлиги ва денсакча орасида ишлаб келдик. Албатта бу фурсат ичида мустақиллигини тушунишга ва уни деб курашганлар бўлди. Бутун халқимиз ҳам шундай кунлар келишини ориниб кутди. Бу асрий, қўлтуғ мақсад ниҳоят амалга ошди. Лекин унутмаслик керакики, унга эришиш осон бўлгани йўқ. Ута мураккаб ва қийин ижтимоий-сиёсий вазиятда республикамизнинг оқил, доно раҳбарияти, шахсан Президентимиз мустақиллик йўлида жуда катта, жасоратли қадам қўйди. Меҳнатчи бошқалар бўлганда эҳтиёт икчилигини бўлур эди. Минг шукри, толемизга шундай юртбоши ва йўлбошилар битилган эканки, халқимизни истиқлолга бошлаб, келажак ойдан ва порлоқ манзил томон етакламоқда.

Мустақиллигининг дастлабки олимлари чакки эмас. Истиқлолга эришган ёш мамлакат, эркинлигини қўлга олган катта бир халқ истиқлолнинг улкан озури, эркинлигини тушунди. Яратганинг буюк тортиғи — мустақиллик кунини бошлаш. Йўл аниқ шу эзгу мақсадлар томон бошламоқда. Истиқлол олимлари бундан буён янада залворди, ютуқларга бой бўлиши шубҳасиз.

2. Икки йил — тарих олдига жуда-жуда қисқа муддат. Аммо шу даврда Ўзбекистонимизда амалга оширилган ишларни ўйласан салмоқли натижаларга эришилганлиги аёнлашади. Аввало мустақиллигини мустақамлаш учун меҳнатсевар халқимиз республика раҳбарияти атрофида маҳкам жипслашиб, катта яратувчанлик ишлари билан банд бўлди. Икки йилда ёш мамлакатимиз ички ва ташқи сиебатда олган томон жиъдий қадамлар ташлади. Қисқа муддатда уни бир юз элликдан ортиқ давлат тан олганлиги юртимиз учун мустақиллик тибий ва муносиб бир ҳол эканлигини аналгатади. Шу-

нингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бияоси олдига севимли Ватанимизнинг миллий байроғи қилинраб турибди. Қатор халқаро ташкилотлар Ўзбекистонни тенг ҳуқуқли аъзо сифатида қабул қилди. Қўллаб-қорғий мамлакатлар билан ҳамкорлик алоқалари кучаймоқда.

Ички сиебатда эса халқ хўжалигининг барча жаҳаларида туб ислохотлар ўтказилляпти. Бунда мустақиллик ва бозор иқтисодиёти талаблари алоҳида эътиборга олинмоқда. Ишлаб чиқаришда эркинлик ва имтиёзлар тобора оширилляпти. Корхона ва ташкилотлар дарва талабидан келиб чиқиб, иш юритишининг мақбул ва истиқболли шакллари ўтмоқдалар. Деҳқон хўжалиқлари, ижара жамоалари, ширкат тузилмалари кенгаймоқда. Бугунги кунда халқ яқин орада мамлакат халқ хўжалигини ва иқтисодиётини ладил оёққа турғизишга, пировардида мустақиллигини мустақамлашга ҳисса қўйиши аниқ.

Ўтган икки йилда яна бир нарсани айтиб ўтмаслик мумкин эмас. У ҳам бўлса юртимизда тинчлик, осойишталик, ҳамжihatлик, ахиллик барқарор бўлиб турганлиди. Айни шулар тении йўл, бебаҳо неъматлардир. Собиқ Иттифоқ тарқалгандан сўнг бўлаётган воқеаларни кўриб-билиб турибмиз. Айрим ҳудудлардаги қон туғиллишлар, нотинчликлар, етишмовчиликлар ва бошқа қийинчиликлар барчага яхши аён. Шундай бир паллада биздаги тотувлик, халқимизнинг бунёдкорлик меҳнати ўз қадр-қимматини чуқурроқ аналгатади. Бунинг яхши тушуниганимиз учун ҳам республикамиз раҳбариятининг сиебатини ва иш тутумини тўла-тўқис маъқуллаб, қўллаб-қувватляямиз.

3. Илгари республика қишлоқ хўжалиги Иттифоқ таркибиде шаклланиб, иш юртиб келаятганлиги. Табиийки бир нарсанинг ўрнига иккинчисини қарор топтириш қўл мушкул. Қишлоқ хўжалиги бошқа соҳалар сингари бозор иқтисодиётига бошқича-бошқича ўтаётганлиги қўл келмоқда. Ҳозирги вазиятда унга етакчи тус берилганди, устивор тармоқ сифатида қаралаётганлиги жуда тўғри бўляпти. Шу соҳа ҳодими сифатида бир нарсани таъкидламоқчиман. Бизнинг раҳбариятимиз қишлоқ хўжалигини ладил иқтисодий ислохотлар-

ни ўз вақтида бошлаган эди. Бу истиқлол шароитида жадал тус олди. 1991 йилда республика Президенти топшириғи бажарган тақдирда режадаги пахта толасининг 5 фоизи, белгиланганидан ортиқча маҳсулот ҳаммаси хўжаликлар ихтиёрига қўйилиши тўғрисида фармон чиқарди. Ўтган йили Вазирлар Маҳкамаси деҳқончилик хўжалигини ривожлантириш ва маҳсулотлар етиштиришни рағбатлантириш чоралари тўғрисида қарор қабул қилди. Унга қўра жамоа, давлат хўжалиқлари ва бошқа қишлоқ хўжалиги ташкилотлари пахта толаси, пилла, дона, шол, қўرۇқ мевалар, чорва моллари, парранда, сўт, тукум бўйича топшириқнинг 85 фоизини, мева-сабзавот ва картошка бўйича эса 50 фоизини энг юқори ҳарид нархлари ҳисобидан республика жағармасига етказиб бердилар. Бу маҳсулотларнинг қолган қисми ҳамда қўшмича равишда етиштирилган миқдорни хўжалиқларнинг ихтиёри билан шартномавий (эркин) харид баҳоларида сотиладиган бўлди.

Бу қарорлар хўжалиқлар учун кеңг имкониятлар яратди. Биргина бизнинг хўжалигимиз бўлтур топшириқнинг 15 фоизи ва қўшмича ҳисобидан 1546 тонна пахта хом ашёсига эга бўлди. Ундан 586 тонна тола олини. Уни сотишдан давлатга топширилган 6800 тоннадан ортиқ пахта ҳақидан кўпроқ даромад келаяпти. Умуман хўжалигимизга ўтган йили жами 86 миллион сўм фойда олди. Бу маблагларни элмиз фаровонлиги, қишлоқларимиз ободончилиги йўлида сарфляямиз.

Шу йил январь ойида Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигига иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилди. Унда таъкидланганича, ислохотлар ўтказилиши пировард натижада хўжалик ички иқтисодий муносабатларини тубдан ўзгартариши, мушкулчиликнинг илгор шакллари негизига сифат жиҳатдан лиги мустақил ишлаб чиқариш бўлиналари таш-

кил этишни таъминлаши керак. Шунингдек қишлоқда ишбилармонлигини, тадбиркорлигини ривожлантириш, кўпроқ маҳсулот етиштиришни рағбатлантириш, ёрдамчи корхоналарни, қайта ишлаш бўлиналарини қўпайтириш белгиланди. Айниқса пахта тайёрлашни қўпайтириш, маҳсулот сотишда хўжалиқлар мустақиллигини кенгайтириш мақсидида давлат бюржтмаси ҳамжи камайтирилиб, 80 фоизгача белгиланганлиги, бир томондан, маҳсулот етиштирувчиларнинг эркинлик ва имтиёзларини янада оширса, иккинчидан, раҳбариятнинг иқтисодий ислохотлар бўйича собитқалам сиебатига ёркин мисол бўлди. Бундан буён ҳам шундай изчил иш юртилса, қишлоқ хўжалиги жадал ривожланиш йўлига албатта чиқиб олади.

4. Мамлакат мустақиллиги амалий жиҳатдан мустақам негизга эга бўлмаса, уни сақлаш осон бўлмайди. Бу асос қўйида меҳнат жамоаларининг яратувчанлик ишларига боғлиқ. Давлатимиз куч-қудратга тўлиши, халқимиз туқ, фаровон яшаш учун хўжалигимиз аҳли сиқидилдан ишлаб келмоқда. Рўзгоримиз қўп соҳали, йигирма хилдан зиёд деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштирамиз. Барча тармоқларни баравар ривожлантириш, меҳнат муваффақиятларини қўпайтириш учун бор тажриба ва куч-ғайратни ишга соляямиз. Ўтган йилни кўнгилдагидек яқунлагандик. Давлатга пахта, галла, полиз, картошка, пилла, сўт, тукум ва бошқа маҳсулотлар сотиш юзасидан белгиланган режалар ошириб бажарилиди. Меҳнат жамоалари жорий йилга ҳам ғайрат билан ишлаялляпти. Ҳозиргача пилла тайёрлаш топшириғи удаллани, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ойма-ой ало этилмоқта. Далаларда гўза ва бошқа экинларни парваришлаш қизгин давом этмоқта. Ишни пузрат асосида йўлга қўйганимиз қўл келаяпти. Мақсад ягона: мўл-кўл маҳсулотлар етиштириб, жонажон Ўзбекистонимиз равақига, халқимиз тўқмичига баҳоли қудрат ёрдамлаштириш.

Мингбўлоқ қонда нефть захираларини аниқлаш давом этмоқта, тўрт жойда бургулаш ишлари бормоқта, яқин орада бешинчи бурғи ҳам ишга тушириляди. Россиядан битим асосида Ўзбекистонга теклиф этилган мутахассислар ва ишчилар нефть қўдқуларини бурғиладша ёрдам берадилар.

Ускуналарни етказиб беришдаги қийинчиликларга қарамай ишнинг тўттаб қолмаслиғи учун барча чоралар кўриляпти. Қозғонистондан бурғилар келтириляди. Ўйлангандан кутурлар ва пармалар сотиб олинди. Нефтьлар бўйлаб шаҳарчасининг лойиҳа-сметга ҳужжатларини тайёрлаш тугалланди. Шаҳарчин «Наманганқурилиш» трести бинокорлари барпо этадилар.

ИШГА ТУШИРИШ АРАФАСИДА

● Наманган вилоятининг Шаҳанд шаҳарчасида қурилган устки трикотаж фабрикасида машина-ускуналар ўрнатилга бошланди. Уни йил охиригача ишга тушириш кўзда тутилган. Бу ерда бир ярим минг киши ишлай-

ди. Фабрика хилма-хил устки трикотаж ишлаб чиқаради. Республика трикотаж буюмлар модалари уйи фабрикани йиғимларнинг янги турлари нусхаси билан

фабрикаси ишга туширилгач, Шаҳанд трикотажчилари республика пахтани қайта ишлаш корхоналари калана ил билан, Фаргона қийимчилари асетат ил билан таъминлядилар. Ярим жуи аралаштирилган калав ва етказиб бериш учун МДХ республикалари билан шартнома тузилган, Келгус йилда. Тўйена ил йигирув

(ҒаА).

«1993 ЙИЛНИНГ 1 ИЮЛИДАН МЕҲНАТ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР ВА СТИПЕНДИЯЛАРНИНГ МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Фуқароларнинг, айниқса, кам даромадли кишиларнинг, пенсияерлар, талабалар, ўқувчиларнинг ижтимоий кафолатларини таъминлашга ниҳоятда муҳим аҳамият берилиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонига биноан 1993 йилнинг 1 июлидан бошлаб иш ҳақининг энг оз миқдорлари, пенсиялар ва стипендиялар 1,5 баравар оширилди.

Аниқ «иқтисодий вазиятни ва ягона «рўбсўй» минтақаси шароитида МДХ мамлакатларида пулнинг қадриятини қосқас даражада эканлигини эътиборга олиб, бизнинг республикамизда 1992 йилдан буён индексация востиси қўлланиб келинмоқдани, бу иш ҳақининг энг оз миқдорлари, пенсиялар, стипендияларни вақти-вақти билан қайта қўриб чиқишга ва меҳнат ҳақи миқдорларини оширишга асосланган.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида иш ҳақининг энг оз даражаси ойига 11.250 сўм миқдориде белгиланади, ваҳоланки, Россия Федерациясида бу кўрсаткич 4275 сўмни, Қозғонистонда — 4500 сўмни, Арманистонда — 3000 сўмни, Беларусда — 6600 сўмни, Туркменистонда — 9600 сўмни ташкил этади.

Иккинчи малака тоифасига эга бўлган ўқитувчининг ўртача ойлик иш ҳақи устама ва қўшимча ҳақларни қўшмасдан ҳисоблаганда тахминан 31.000 сўмни ташкил этади ёки 11.000 сўм кўпаяди. Биринчи малака тоифасидаги шифокорнинг ўртача ойлик иш ҳақи тахминан 37.000 сўмни ташкил қилади ёки 12.200 сўм кўпаяди. Барча турдаги пенсиялар 1,5 баравар оширилади, бунда меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори ойига 12.185 сўм қилиб белгиланади.

Россия Федерациясида меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори 8.122 сўм, Қозғонистонда — 4500 сўм, Арманистонда — 3000 сўм, Беларусда — 8.250 сўм, Туркменистонда — 9.600 сўмни ташкил қилади.

Пенсия миқдори ўрта ҳисобда ойига 6.040 сўм кўпаяди ва ойига 18.100 сўмни ташкил қилади. Олий ўқув юртлари талабаларининг, техникумлар ва билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари ҳам 1,5 баравар оширилмоқда. Бунинг натижасида олий ўқув юртлари талабаларининг стипендиялари ўрта ҳисобда 9.090 сўмни, техникумлардаги ўқувчиларнинг стипендиялари 7.065 сўмни ва ҳунар-техника билим юртларидаги ўқувчиларнинг стипендиялари 5.915 сўмни ташкил қилади. Бунда улар учун талабаларнинг ошконалари ва буфетларида тушлик овдатларининг қийматидан 50

фоизли чегирмалар сақлаб қолинади. Шундай қилиб, талабаларнинг умумий даромади ойига 10.310 сўмни, техникум ўқувчиларининг умумий даромади 8.960 сўмни ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг умумий даромади 7.520 сўмни ташкил этади.

Шуни назарда тутиш керакики, бюджет муассасаларида иш ҳақини ошириш билан боғлиқ қўшимча сарф-харажатларнинг 25 фоизи ана шу муассасаларнинг умумий харажатларини қисқартириш ҳисобидан қидириб топилиши керак.

Ушбу фармонда кўзда тутилган бюджет ташкилотларида иш ҳақини, пенсиялар ва стипендияларни оширишга сарфланган харажатлар ойига салкам 45 миллиард сўмни, шу жумладан, бюджет ҳисобидан 20 миллиард сўмдан кўпроқни ташкил қилади.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 29 ИЮНДАГИ ҚАРОРИ БИЛАН ТАСДИҚЛАНГАН

АМИР ТЕМУР ХАЙКАЛИНИ ЯРАТИШ БЎЙИЧА ТАШКИЛИЙ ҚўМИТА РЎНХАТИ

Фозилбеков А. Н. — Тошкент шаҳар ҳокимия, ташкилий қўмиата раиси

Салоҳидинов М. С. — ЎзҒА президенти Матчонов О. — Президент девони етакчи маслаҳатчиси, Ўзбекистон халқ шоири

Ҳайитбоев Э. Қ. — маданият ишлари вазир

Искандаров И. Н. — «Ўзбўқурилишматериаллари» концернин раиси

Қодиров П. — Олий Кенгаш қўмитаси раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Воҳидов Э. — Олий Кенгаш қўмитаси раиси, Ўзбекистон халқ шоири

Екубов О. — Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Орплов А. — Ўзбекистон халқ шоири

Ашрафий Ф. М. — Меъморлар уюшмаси раиси

Аҳмедов Р. — Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси раиси

Расулов М. — Тошкент шаҳрининг бош меъмори

Юсупов Р. Г. — Тошкент шаҳрининг бош рассоми

Саркисов П. — «Тошкентқурилиш» бошлғи ўринбосари

Зуфаров М. З. — Тошкент шаҳар ҳокимлиги ободонлаштириш бошқармаси бошлғи

Шаширо Я. И. — ҳайкалтарош

Қосимов Т. — ҳайкалтарош

Қодирова Т. — меъмор

Пак В. — ҳайкалтарош

Миртожиев Р. — ҳайкалтарош

Қаюмов Х. И. — Самарқанд шаҳрининг бош меъмори

Мустафоев М. — Шаҳрисабз шаҳрининг бош меъмори

Аҳмедов Б. — тарих фанлари доктори, профессор

Аҳмедов А. — тарих фанлари доктори, профессор, Шарқшунослик институти бўлим мудири

Ўринбоев А. — тарих фанлари доктори, Шарқшунослик институти бўлим мудири.

ЧУСҚА САТРАЛДАР

ФЕРМАЛАР ХУСУСИЛАШТИРИЛМОҚДА

● Сирдарё вилояти жамоа ва давлат хўжалиқларидаги маҳсулотларни нам бўлган 20 та ферма чорвадорларга хусусий мулк қилиб берилди. Мустақил фаолият кўрсатётган мазкур ферма эгалари Гулистон ва Сирдарё сўт заводлари билан шартнома асосида иш бошладилар. Натижада маҳсулотларнинг ҳам, чорваларнинг моддий манфаатдорлиги ҳам ошмоқда.

ГИЛАМ ЖИЛОСИ

● Бухоро шаҳрида ташкил этилган «Самбар» ўзбек — афгон қўшма корхонасида иппак гилам тўқилмоқда. Бу ишга 600 киши жалб этилди. Гиламдўзлар бу йил чоракнинг квадрат метр маҳсулот тайёрлашни қўзлялляпти.

ҲАР БИР ИНСОН ЭЪТИБОРДА

● Бухоро вилоятининг Жондор туманида муҳтож оналарга моддий ёрдам бериш мақсидида «Ғамхўрлик-93» дастури ишлаб чиқилди ва уни амалга ошириш бошланди. Уй қуришга қўриб етмайди 26 нафар оналарга моддий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек, бир неча хонадонини таъмирлаш, газлаштириш ва электрлаштиришда ҳам кўмак берилмоқда.

Занғота районидagi Акмал Икромов

номли жамоа хўжалигининг Ислам Масолнев бошчилик қилаётган бедачилик бригадаси далаларида беда ўрими қизғин тус олган. Абдурашид Унгаров маана 16 йилдирки механизаторлик касбин ардоқлаб келмоқда. Унинг қўллаб-қўллаганлиги бор. Олимжон Эсоналиев

шундай қобил шоғирдлардан биридир.

СУРАТЛАРДА. 1. Моҳир механизатор Абдурашид Унгаров шоғирди Олимжон Эсоналиев билан ҳосил сифатини кўздан кечирмоқда. 2. Беда ўрими пайти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Ҳозир қўргонтепалликлар бошқа сўв ишоотларини қўрмоқдалар. «Андижонвилоятқолхозқурилиш» трестининг қишлоқ қурувчилари ана шундай иккинчи ишоотта сўв чинарайдиган насос станциясини фойдаланганга топширдилар.

Бухоро вилоятдаги биричилик қаторида «Жондор», «Зарафшон», «Ўзбекистон», «Халқобод» жамоа хўжалиқлари ва бошқа бир қанча хўжалиқларнинг фермалари хусусийлаштирилди — ҳозир вилоятнинг турли туманларида хусусийлаштиришга ҳаммаси бўлиб 31 та товар-сўт фермаси тақдим этилган. Бунлар ҳам рентабелли фермалар бўлиб, ҳар сирдарёнинг иккинчи минг килограмм атрофида сўт олинади. Бу фермалар қолпоқларнинг асосий сабаби озуқа етишмаслигидир. Ферма ҳодимларининг ўз меҳнати пировард натижаларидан шайсий манфаатдор эмасликлари ҳам кўп жиҳатдан озуқа етишмаслиги сабаб бўлмоқда.

Хусусийлаштириш ишга муносабатини ўзгартариш керак. Чорваларларнинг ўзлари ферма мол-мулки акцияларини сотиб олиб, ферманинг эгасига айланимоқдалар. Давлат уларга ўн йил муддатда тўлаш шарт билан қарз бериб, мўлқдор бўлишларига қўмақлашмишга тайёрдир.

Фермаларини техника, ёнингил-моялаш материаллари билан таъминлаш масалаларни олдиндан ўйлаб қўйилган. Хусусийлаштирилган ферма жамоаси қолғос бошқаруви билан бир йилга шартнома тузади, унда ҳисоб-китоб қилишнинг ўзаро манфаатли шартлари кўзда тутилган.

Йил охиригача вилоятдаги зотдор молларини етиштираётган хўжалиқлардан ташқари барча товар-сўт фермаларини хусусийлаштириш назарда тутилган.

(ҒаА).

Аёл Жадиби

СОҲИБ СОҲИБУЛЛО, МОҲАММАД УЎЛОҲ, РАҲИМОН РАҲИМОН

ЮРТИМ ГЎЗАЛЛАРИ АТЛАС КИЙИШСИН

ГЎЗАЛ водийми азал-азалда ўзининг ҳунарманд усталари, қўли гул чеварлари билан етти иккимга маълуму машҳур. Айниқса, сулувлар қўлида иккитоланган сўзанаю, зардеворлар, ироқи дўшлар, мамаладек товланувчи атласлар дунё бозориди юқори баҳоланган. Чунки улар юксак дид, маҳорат билан яратилиб, Фарғонанинг гўзал табияти, чиққичор тоғлари, жаннатманон боғларининг таровати акс эттирилган.

Атласнинг асл ватани Фарғона десак янглишмаймиз. Ота-боболаримиз минг йиллар олдин ҳам уйлариди дўкон очиб атлас гўштиган. Ҳозир ҳам анъана давом этаётган.

Атлас ўзбек қизларидек гўзал ва бекирим мато. Уни кийган ҳар бир хотин-қиз ўлдир оқилади. Мама шу мамаладек товланувчи атлас пештахталарга, чиққичор қанчадан-қанча мураккаб операциялар амалга оширилади.

Пиллакашлик фабрикада даст-аввал пилла сортларга ажратилади. Кейин қайнаб турган сувларга солиб ип йигирилади. Биргина йигирш пехнининг ўзида 8 та жаран бажарилади. Ип атлас бўлгунча 40 та босқич амалга оширилади. Ана кўринишми, атлас сиз ўйлаганингизча осялик билан тўқилмайди.

Фабрикада ташкил топганига 72 йил бўлибди. Дастлаб 130 киши ишлаган бу даргоҳда бугун 3.000 ишчи-хизматчи меҳнат қилапти. Уларнинг 85 фоизини хотин-қизлар ташкил этади. Фабрикада ишчи-ёшан баҳорни эслатади. Қизларнинг шўх кулуси, ҳазил-мутойбалари тинмайди. Улар бор жойда гўзаллик, гайрат-шижоат бўлади, шунинг учун ишмизнинг оғирлиги унча сезилмайди. Фабрикада директори Нўрulloшани Эргашев ишнинг кўзини билан диган, мулоҳазали, талабчан, айни пайтда ишчиларга ғамхўр раҳбардир. Бозор шароитида ишчи ва хизматчиларини иктамий ҳимоя қилиш, турмуш шароитларини яхшилаш бош масалага айланган.

ланган. Шунинг учун самарали меҳнат қилишимиз учун барча шароитлар яратилган. Кенг ва ёғру дам олиш хоналари, соғломлаштириш маркази ҳамма ишчилар хизматида.

Фабрикада ҳаётимиз гуллари — болажонлар ҳақида ҳам алоҳида ғамхўрликлар қилинмоқда. 3 та болажар боғчасида ишчи-хизматчиларнинг фарзандлари яйраб камолга етмоқдалар. Яқинда Шоҳимардонда 200 ўринли болажар профилакторийси қурилиб ишга туширилди.

Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришда ўз аксини тоймоқда. Ўтган йилни 57 миллион сўм соф фойда билан якунлаганди. Унинг яримдан кўпи ишчиларимизни уй-жой шароитларини яхшилашга сарфланди. 22 миллион сўм маблағ эса ишлаб чиқаришни кенгайтиришга кетди. 15 миллион сўм ишчи ва хизматчиларга қўшимча ойлик сифатида берилди.

Фабрикада меҳнат қилаётганларнинг аксарияти хотин-қизлар бўлгани учун айрим мулоҳазаларимиз баён қилмоқчиман. Аёл аввало она, уй бекаси, латофат ва гўзаллик тисмоли. Бугунги кунда аёл меҳнатисиз жамият тараққиётини тасаввур этиб бўлмайди. Шундай экан, уларни оғир меҳнатдан озод қилиш тўғрисида ўйлаб кўрilsа зап иш бўларди.

Мана бизнинг йигирш пехимизни олайлик, барча шарт-шароитлар яратилганга қарамай, бу ерда 8 соат тик оёқда ишлаш аёлларга оғир. Чунки пилланинг бадоўй ҳақида, қўлнинг сурункали иссиқ-совуқ сувда туришига қараш осон эмас. Аммо шундай бўлса ҳам аёлларимиз нолимай мустақиллигимизни мустаҳкамлаш учун бир тан бир жон бўлиб ҳалол меҳнат қилаптилар. Бундай меҳнатчан, самимий аёлларимизни ҳар қанча эъзозласак кам!

ҲАҚИМА МАШАРИПОВА,
Фарғона пиллакашлик фабрика-
си ишчиси.

Аёллар тадбиркор, ақлли, элим, юртим, рўзгорим дейдиган оилаларда соғлом фикрли, ниймон-этиқодли ўғлонлар, ор-номусли паричеҳра қизлар камолга етади. Шунинг учун ҳам аёлларни поклик, маъбуд, миллатнинг, халқнинг яратувчи-

си деб эъзозлайдилар. Сиз тасвирда кўриб турган Саломатхон Абдулбаширова ҳам ана шундай аёллардан. У киши Ш. Рашидов туманидаги «Пахтабод» давлат хўжалигида ишлаш билан бирга 12 йилдан бери ипак курти парвариш қиладилар.

Агар Саломатхон опанинг шу кунгача етиштирган пилласидан атлас тўқилса нафақат сирдарёлик қиз-жувонлар, балки бутун ўзбек гўзаллари биттадан қўйлақ кийишларига етарди.

Умарали ҚУШВҚОВ
олган сурат.

СИЗ УНИ ТАНИЙСИЗ

У — халқ депутати, фидойи инсон, эл қувончу ташвишнинг ўзиники деб билган раҳбар. Яна у кенг тафаккурли, мушоадалли, илмли, умр бўйи ўрганишдан чарчамаган, яхши кунлар умидида олдинга интилиб яшайдиган оддий кишиқоли аёли. Яна дейсизми, яна талабчан мураббий, камтар дўст олижаноб ўзбек аёли.

Шунча ажойиб фазилатларга эга бўлган аёл ким дейсизми? Марҳамат танингиз: У — Ўзбекистон халқ депутати, Ёзёвон районидagi «Ўзбекистон» лямбо хўжалиги раисаси Раҳимахон Ражабова.

Раҳимахон опамиз ишчи-

лармонликда манамен деган эркакларни ҳам дорда қолдирдилар. Шунинг учун ҳам у киши бошқараётган хўжалик меҳнатчилари ишда илгор, ташаббускор, ҳамкор, ҳамнафас, яқдил. Жорий йилда азаматлар 818 гектар майдонга яхши ният билан чигит екишди. Деҳқон меҳри билан зарча майдонлардаги гўзаллар дуркун ва баравж бўлиб ўсмоқда.

Хўжаликда аҳолини иқтимоий ҳимоялаш, турмуш шароитини яхшилаш ниятида янги-янги имконлар излаб топилмоқда. Кичик корхона, тегирмон, мойивозлар ишга туширилмоқда. Яқинда хўжаликда атлас

тўқиш пехи қурилди. Унда ўндан ортиқ қишлоқ аёллари меҳнат қилиб касб-хунар ўрганоқдалар. Пехда тўқилган атлас хўжалик меҳнатчиларига арзон нархда сотилади. Ишда илгор пиллачиё пахтакор, соҳибқору ситир соғувчиларга мукофот сифатида тақдим этилади.

Ҳар бир хўжаликнинг Раҳима Ражабовадек тадбиркор деҳқони, ишбилармон раҳбари бўлсин экан. Шунда қишлоқлар обод, кўркем, аҳоли эса тинч-тотув, тўқин соҳилликда кун кечирishi.

О. ЭРГАШЕВ.

МУОМАЛА—САНЪАТ

Аёл гўзаллиги ҳусни латофатиди. Ой курса ҳикоят бўладиган чиройга, қимматбахо кийим-кечаклару тилла тақинчоқларга эга бўлсаю рўзгор ишларида ўқувни бўлмаса-чи! Кийинишу безанишда моҳир бўлсаю, бола тарбиясида, эрга муомилада нўноқлик қилса-чи! Биз бундай аёлни мукамал деб айта оламизми!

Бугун яхши ният билан билан ёш оналаримизга сабоқ бўлар учун «Она сўзи» ақл чирғоғидек номланган янги руҳи очди. Мақсадимиз аёлнинг ички кечиналарига тийран боқиб мулоҳаза юртимок.

Момомерос тўхлуқ фазилатлар — ҳаё ва ноб, ифрат, оиласига, бола-чақасига меҳр-муҳаббат, садоқат, бурч ва масъулият, чеварлиги, пазандалик, сабр қаноат ботида кўпин кўрган онахонлар билан суҳбатлашим, кўнгли ёшим, аёл дардини биргалашиб, кўп-кўплашиб енгиллашмоқдир. Саҳифамизнинг бугунги меҳмони 4 ўғил, 3 қизнинг волидаси муҳтарамаси, бир этак наваранинг суюлики бўлиб қиз 75 ёшли оназон Меҳриниса Ғуломмуҳаммад қизлари.

Оила — муқаддас гўша. Бу қалъанинг султони ота, доғишманд вазири онадир. Фарзандлар эса покиза гулларидир. Улар ҳамма оила меҳрига она муҳаббатига ташна. Оиланинг баркамоллиги хо-

тиннинг ўқувни чеварлигига, саранжом-серишталлигига фидойилигига, эригнинг садоқатига, қайнона ва қайнонанинг донолигига боғлиқ. Шунинг учун ҳам фарзандларни ёшлиқдан оила қуришга тайёрлаб бориш керак. Айниқса бу борада қизларга асосий эътиборни қаратмоқ керак. Қизнинг нафақат кўриниши, кийиниши чиройли бўлсин, у эл фаросатда ҳам беназир бўлиб ўссин.

Менинг Нигора, Сабоҳат, Саманойл исмли уч қизим бор. Уларни эсли-хушли қилиб тарбияладим, худого шўқр тушган жойларида тинчиб-тинчиб кетишди. Кудаларим шундай қиз ўстирганимиз учун биздан беҳад миннатдор.

Мени ҳамма бир нарса ташвишга солади. Нега келинлар билан қайноналар кўпича келишмайдилар. Не-не гулдир оилалар, норасида гў-

дақлар шу гўвонинг қурбони бўлимоқдалар. Мен қайнона келин гавғосида асосий айбон катталарга қўяман. Улар ҳамма бағри кенг бўлимоқлар керак. Керак пайтда шиларни «болам-бўтамлаб» тўғри йўлга солимоқ биздан фарздор.

Келинларимни ҳаммаша фарзандларимдан ҳам зиёда кўриб уларга «жоним қизим», «келиним» деб муножот қиламан. Ишларига ҳадеб аралашвермайман. Бирор юмушнинг кўнгилдагидек адо этмаса, лар пайтини топиб, ётқи билан, кўнглига тегмайдиган қилиб тушунтираман. Қариндош уруғлар, кўни-қўшин, таниш-билишлар айниқса ўғлимнинг олдида келинимнинг бўйини кўтаришга, камчилиларини беркитишга ҳаракат қилмаман, эр-хотин гап талашиб қолса, ҳамма келин томонда тураман.

Уч ўғлим 3 та ҳовли қуриб чиққиди. Кенжа ўғлим билан чолиндан қолган уйда яшапман. Келимим Ғулнозахон хизматимда. Умридан баракатопсин, уйим-жойим дейдиган саранжом-саришта чиқди.

Келинларимни ҳаммаси ҳам бир-биридан яхши, пазанда, чевар. Ҳар гал ўғилларимни уйига бориб кўнглим тоғдек кўтарилиб келади. Келинларимнинг саранжом-саришталиги, озодаллиги қаққонлигидан. Катта келимим Нигорахон чевар. У тиккан кийим-кечакларни барча суюб қияди. Қишлоқимиздаги келинларнинг барча саросини у тикиб беради. 7 қиз, 2 ўғли бор. Ҳар бири бир ҳунарнинг эгаси. Невазларим ҳам онасига торган — чевар, пазанда. Келин бўлган хонадонларини чарогон қилиб, бизга олқиб олиб келмоқда.

Рано келиним-муаллим,

Мозимахон эса ҳисобчи. Кичик келимим Ғулнозахон уй бекаси. Ишқилиб умрларидан баракат топқисин.

Бизни ота-оналар борки, болаларни эркаклатиб юборишган. Бола меҳнат қилиб ўссин, шунда пул қаердан келаяпти, қандай келаяпти, уни топиш осон эмаслигини тушунади. Ота-оналар эса бошқача йўл тутишади: ўзлари қийналиб болаларига қимматбахо мебеллар, кийим-кечак, машина ҳам олиб беришади. Ўғил ёки қиз эса бир қўл силташ, эркам аралашиб билан ота-онанинг бошқарилиши яқсон қилади. Қўрдингизим барча хатолликка катталар айбдор. Ҳар бир ота-она фарзандини ёшлиқдан ҳаётга тайёрлаб бориши.

МЕҲРИНСА ҒУЛОМ
МУҲАММАД ҚИЗ.
Навбахор райони.

• Хат тахрирсиз босилмоқда

А Р М О Н

ОНАМ топилмас инсон эдилар. Ўзларини унутиб бўлса-да, бировларга яхшилик қилишдан чарчамасдилар. Қўни-қўшинлар, қариндош уруғларининг севинч-ини, ташвишларини ўзлариники деб билар, ҳар қандай вазиятда ҳам одамларга ёрдамга шошилардилар.

Онам Жомбой туманидаги Улуғбек номи мактабда немис тилидан дарс берадилар. Ўқувчилар у кишини шунчалик яхши кўришардики, ҳатто танффусларда ҳам атрофларини ўраб олишарди. Қисқаса ул зот ўқувчиларига ҳам устоз, ҳам дўст эдилар. Байрамларда унинг гулда тўлиб кетарди.

Эҳ, онажоним, эсласам юрагим орқага тортиб кетади. Назаримда бу дунёга фақат меҳнат билан келиб-кетганга ўхшайдилар. Бир марта бўлсин курорт, санаторийга дам олишга бормадилар. Рўзгор, бола-чақа деб ёнги таътил ҳам меҳнат билан ўтарди. Охириг икки йилда тез-тез оғир турдилар, аммо буни ҳаммаши биздан яширишга уриндилар. Тўққиз ойни, онажонимиз тоғи отиб, кун ботади.

Мен ва акам Тошкентдан соғиниб келсак, ҳеч ким қаршимизга югуриб чиқмайди. Дардларини биздан яшириб, вақтни ўтказиб юборган эканлар, врачларнинг барча ҳаракатлари зое кетди.

Уйдаги ҳар бир буюм онамни эслатади. Деворга осилган нафис кашталар, сўзанаю пардалар бари онамнинг қўлидан чиққан. Меҳрибоним буларни тиккуиларича қанча кўзларининг нури кетган.

Ҳа, онам чевар, оқила, саранжом-саришта аёл эдилар. Аммо ўз соғлиқлари ҳақида ўйламасдилар, тоғларини яхши кўиларга йиғардилар. Шуларга кетган пуlining ярмига онам даволансалар, бугун орамизда бўлармидилар...

Бугун меҳрибонимни соғиниб, ўртаниб азиз онажонларга, муножаат қиламан. Сизларнинг соғлигингиз ҳар қандай бойликдан азиз. Ўзингизни асраг!

Мавжуда САИДМУРОВА,
Тошкент ижтимоий таъминот техникуми талабаси.

«НЕЧУН КЎНГИЛ ЁРИШМАЙДИ»

УПИМИЗДА ҳар кун уруш-жанжал. Отам бечора ишдан ҳориб-чарчаб келиб бир кун бўлсада дам олганларини билмайман. Онам укаларимни, мени қаргаб отамнинг кайфиятларини бузадилар. «Эркамизис ўзи, бўлмаса белбоғингизни бошингизга боғлаб кўчага чиқинг» деб нафсониятларига тегадилар. Улар ҳаётдан, турмушдан, отамдан нолиганларини нолиган. Уним йўқ, буним йўқ, деганлари-деган. Шунинг учун бир йилдан бери ҳарна рўзгорга фойдам тегар, деб мактабдан келгач далага ишлашга чиқаяпман. Қўшимиз Манзура ая чевар. Кечалари уларнинг олди-ларига чиқиб тикувчиликни ўргатаяпман. Манзура ая фаришта аёл эканлар. Ўйларини озода, саранжом-саришта. Болаларига ҳам шундай меҳрибонларни, кўниб ҳавасим келади. Хўжайиларини шундай ҳўрмат қиладиларки, кўриб отаганимга ачиниб кетдим.

Отамга атаб бир жуфт пайпоқ тўқидим. Ўша кунги отамнинг шодон чехралари бир умр кўз олдимдан кетмас керак. Эртаси кун ишдан келиб, омадт пиширдим, сигир соғдим. Омадтлашиб бўлгач синглимни ёнимга олиб унга пайпоқ тўқишни ўргата бошладим. Шунда онам келиб, идиш-товоқларни юмбасанлар, деб илларимизни тегиб ташладилар. Отам ёнимизни олган эдилар, тўқитган ипимни ёниб турган ўчоққа ташладилар. Шу кеча тоғидаги йиғлаб чиқдим. Мактабга кетишдан олдин онамга қараётсам. «Сен...» деб ҳақорат қилдилар.

Мана ҳозир укаларимни эргаштириб далага чиқаяпман. Уларнинг бирортаси уйда — онам билан қолишни истамайди. Биз кун бўйи иссиқда далада бўламиз. Ҳориб-чарчаб қайтганимизда ҳатто онамиз омадт пишириб қўймайдилар. Баъзан ўйлаб қолсам, шунча иш қилсан ҳам онам биздан рози бўлмайдилар. Нечундир бизга меҳрлари йўқ. Кеча 3 ойлик маошимизни олгандик, қўлимдан тортиб олдилар. Мен укаларимга ул-бул олмоқчи эдим, онам эса ўзларига фалон пуллиқ қўйлақ олибдилар. Йўқ, бошқа чидаёлмаман. Сабрим тугаётганга ўхшайди. Ўйлаб-ўйлаб газетата хат ёзишга аҳд қилдим.

Сўнги умидим сизлардан. Менга маслаҳат беринглар, нима қилай?

Дилфуза ЖАМОЛОВА,
Зафаробод туманидаги Навоий номи жамоа
хўжалиги.

ТАХРИРИЯТДАН:

Азиз газетхон, эътиборингизга икки дил мактубини ҳавола этидик. Юрак сўзлари қалбингизда қандай акс-садо берди?

Мактубларингизни кутамиз.

Сиз кўриб турган бу қиз Олияхон Раззоқова. У Вобек райониди. «Зарбдор жамоа хўжалиги илгор сўт соғувчиси. Олияхоннинг нияти холис, орузлари ҳам ўзидек содда, самимий. У эрта тоғдан кеч оқшомгача тинмай меҳнат қилади. 17 бош соғини ситирини атрофида парвона бўлиб, уларни яхши парвариллайди, кўпроқ ишламас эл дастурхон серқамчи сўт-қитқига, гушта тўлади. Юртимиз обод, халқимиз шод бўлади деб ўйлайди. Этуни нияти ҳалол меҳнатда акс этиб, номи илгорликдан тушмайди. Ўтган йили ҳар бош ситирдан 3900 литрдан сўт соғиб олган оқ чашма соҳибаси жорий йилда бу кўрсаткични 4300 литрга етказишга аҳд қилган. Биз бутун Олияхоннинг ишларидан шод бўлиб Ниятинг йўлдошининг бўлсин», деймиз.

Х. ҚУРБОНОВ олган сурат.

АНВАРА опа ҳақида ўйлаганимда бундан 20 йил муқаддам бўлган бир дил каш суҳбат ҳаёлимда чарх уради. Ўшанда Крупская номи (эндилда Раҳима Исмомова номи) жамоа хўжалиги туманда довг таратган эди. Хўжаликнинг пахтачилик, пиллачилик, чорва-

ОЛТИН ХАЛҚА

чилик, соҳаларига кўпгина аёллар раҳбарлик қилишарди. Бундан ҳам муҳимроғи хўжалик худудиди хонадонларда қўша-қўша бешикнинг тебратиби. Алломиш келбатли йигитлару Ойбар-чиндай сулувларни калом топтираётган оналар ҳам ана шу аёллар эди.

— Аёл аввало она учун яралгандир, — деганди ўшанда Раҳима опа. — Аммо, эпилл хотин боласига ҳам, рўзгорига ҳам қарайди, сингирини вақтида соғайди, тандир-тандир нон ётади. Мен бир соат, ярим соат бўлса ҳам аёллар уйига эрталоқ боргани маъқул дейман. Аёллар аёлигини унуттишмасин.

Бу сўзларни мен бугун ён дафтарчамдан айнан кўчи-

риб ёзапман. Чунки, уни ўша йиллар катта хўжаликни бошқарган Меҳнат Қаҳрамони, раҳматли Раҳима опа Исмомова айтган эдилар. Ҳақиқатдан ҳам онахон 30 йиллар олдин таъкидлаган, аёлининг бекалик бахтини бугун барча эътироф этмоқда. Аёл эркакнинг қаноати. Ана шундай фидойилардан бири Анвара Тошпўлатовадир.

Самарқанд қишлоқ хўжалиги олийгоҳининг агрономия кулибети 1963 йилда тутатган опа Крупская номи жамоа хўжалигинида юберишга тақдирини бунча ишга келган эди. У Раҳима Исмомова, Шаҳри Раҳматова, Эрка Нурхоннова, Хайри-ниса Мардоннова каби устозлардан сабоқ олди. Дастлаб

участка, сўнг колхоз бош ҳисоботи этиб тайинланди. Узоқ йиллар пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшди. Кезан келганда енг шимариб, қолоқ бригадани бошқарди.

1979 йилда Анвара опани агросаноат ходимлари касба уюшмаси район қўмитасига котиба этиб сайлашди. Опа қишлоқ меҳнатчиларининг иш шароитларини яхшилаш, саломатликларини муҳофаза этиш, қадок қўл деҳқоннинг меҳнатига яраша роҳатда бўлиши, сайру саёҳатлар қилиши учун астойдил қайғурди. У устози Раҳима опа ўғилларини қулоғига «олтин халқа» қилиб олган. Зотан, айниқса хо-

тин-қизлар ҳақида кўпроқ қайғурди, оа бўлса ҳам уларнинг оғирини енгил қилсам дейди.

Бу ажойиб аёлни Каттақўрғон туманидаги Низомиддин Зокиров номи маҳалла аҳли ниҳоятда ҳурмат қилади. Бунинг боиси опа маҳалла хотин-қизлар Кенгашининг аъзоси. Тўй-маъракаларда фаол иштирок этади. Маҳалладошларининг яхши кўиларига елиб-югуриб хизмат қилади.

Чет эл туризми ва саёҳат-экскурсиялар бўйича вилоят Кенгашига қарашли Каттақўрғон шаҳар ва туман бўлимининг бошқараётган Анвара опага яна катта ишонч билдирилди. Яқинда уни туман хотин-қизлар Кенгаши раиси этиб сайлашди. Ташвишлари минг чақдон ортди. Юксак ишонч албатта, оқланади.

Фазилат АБДУЛЛАЕВА.

АВЖИ САРАТОН

САРАТОН тунн капалак умридек қисқа. Қуёш ботадиган яна тоғ оқари бошлайди. Шу боис бўлса керак пахта далалари атрофидаги дарактзорларда, боғлар, хиёбонларда қушлар тиним билишмайди. Бўзсув соҳилида ҳатто кечалари ҳам қушчаларнинг сайраши тинмайди. Айниқса бу йил ёнинг анча кечикиши сабабли қуш даракдалар яйраб-яшнашлари учун шароит ҳар қанчогидан қулай бўлди. Лекин деҳқонлар учун бу йилги ёз ҳам серташвишдир. Экин-тиникларнинг ривождан орқада қолаётганлиги, ҳароратнинг етишмаслиги, агротехника тадбирларнинг қўллиги миришкорларга осойишта юришга имкон бермапти. Деҳқонлар қуёш чиқишидан ботишигача тер тукишга, экин-тиникларга ишлов бериб, ривожланишдаги кечикишни бартараф этишга уринишмоқда.

Бу ишлардан ташқари хонадон соҳибалари пишиб етлаётган мева-чевалардан қишга ҳамлаб қўйиш та-

радудди билан банддирлар. Бир қарашда қушлар, жониворлар ва одамлар икки хил олам ичра умргузаронлик қилаётгандек туюлади. Лекин синчиқлаб қаралса, ҳақиқий деҳқон ташвиши орасида ҳам қушлар, жониворлар ҳаётини кузатишни эсдан чиқармайди. Баъзан бузулнинг сайроқи навоси, бедананинг виқорли овози меҳнатдан чарчаган соҳибкорга роҳат бағишлайди. Хуллас, инсон ва табиат яхлит нарса бўлиб, бир-бирини ардоқлайди. Шунинг учун фақат иш билан ўралашиб қолмасдан она табиятнинг ҳолатини, манзараларини, унда яшайтган жамини жониворларнинг, қушларнинг турмушини кузатиб бориш жонз, бу инсонга заҳ-шаҳқ бағишлайди.

Зеро, Сирдарё ва Амударё соҳилларидаги тўқайларда қирғовуллар ҳатти-ҳаракатларини кузатсангиз, галати манзарага дуч келасиз. Тулкининг шарпаси эшитилиб қолса ёки шабаданан шохчалар қисирлаб кетса, сув ич-

гани кетаётган қирғовул оиласи дарҳол ҳар томонга тикираб қочади ва хавф-хатар йўқомагунча панада писиб турлади. Ўрмонлар ва тўқайзорларда беғоналар нигоҳидан пинҳона тарзда содир бўлаётган бундай манзаралар беҳисобдир.

Ой охирига келиб ёввойи чўчқанинг, йўл-йўл ёпинчиқли болалари ҳам «пўст» ташлаб, ота-оналариники каби кулранг либосга бурканишади. Июль ойида жаминки жонзот об-ҳаёт бор жойга, талпинида, Саҳро ва чўлларда макон тутган жониворлар кунига икки марта сув ичгани боришади. Сув ҳавзаси ёнида ҳайвонларнинг одатий хатти-ҳаракати ўзгариб қолади. Чунинчи бу ерда йиртқиқлар камдан-кам ҳолда бир-бирига ҳужум қилишади. Тўқнашулар бўлмаслиги учун оқизроқ ҳайвонлар йиртқиқлар йўқ пайти сув ичгани келяшади.

Саратонда ҳар бир дарахт, ҳар бир бута панасида ҳордиқ чиқариш, нафасни ростлаш мумкин. Аслида бу паллада сайёҳатлар, сафарларда бўлиш жуда мароқлидир.

А. ЛЕСНЯК.

ҚИШ ВА ЁЗ БАҲСИ

НА юртимиз саховатли бўлиб, йилнинг энг иссиқ даври — саратон келганда диёримиз табиати тўқин очил дастурхонни эслатади. Қуёшнинг қайноқ тағтидан ширин-шакар болга тўлган мевалар бярин-кетин пишмоқда. Ўрик, гилос, олма, чиллаки, шайтоли, хандала, қовун-тарвуз, қўйингки, барча ноз-неъматлар дастурхонимизни безайди. Сайёрамизнинг бошқа минтақаларида ҳам шундаймикин?

Июль ойи курамининг Шимолий ярим шарига ёз фаслининг ўртаси ҳисобланади. Аммо Таймир, Новая Земля, Канаданинг шимолий қисмида тез-тез қорбурлар бўлиб туради. Шимолий кутб атрофларида қорлар қизил тусга киради. Бунга шарсимон ол рангдаги сув ўтлари сабабчидир. Таймир ярим оролининг тундра зонасида қўлмақлар текис қирқилган майсазорни эслатувчи паст бўйли ўсимликлар билан қопланади. Асосан қандаур тилоғочи ўсади. У ер шарининг бошқа бирор ерида бу қадар кўп эмас. Ҳамма ёқ паст бўйли ўсимликлар билан қопланиб, бўтақўз, тилларанг айниқовон, бинашаранг ва қирмизги гуллар бепойи далаларни ағдалайди. Лолақизғалдоқлар катта-катта майдонларни қипқизил ранга бўяб туради. Июль ойи охирида тундрада гуллар мавсуми тугайди. Тайганинг игнабаргли ўрмонларида черенка, мороска, қорағатлар меваси пишиб етлади, ҳар хил қўзқоринлар бош кўтариб чиқади.

Ушбу ойда кўпчилик қушлар ўз патларини тўқиб туллайдилар. Ҳоз ва ўрдақлар учолмай тўқайдаги қамшилар орасига кириб олишади. Зоологлар аяни шу даврада оммавий халқалашни ўтказадилар. Бу пайтда қушларнинг сайраши бироз тинади.

Июль курамининг мўътадил кенгликларига энг кўп момақаллироқ бўладиган ой ҳисобланади. Қизил денгиз соҳилларининг табиати ажойиб, об-ҳаво жуда иссиқ ва нам бўлиб, кечалари шудринг тугишади. Қундуз қушлари об-ҳаво ҳарорати 40-42 даражагача кўтарилади, тез-тез туман тугишади. Муссон ўлкаларида, яъни Жанубий Хитой, Хиндхитой, Хиндистонда, Африка қитъасининг шимолида ҳамда Жанубий Америка саванналарида тез-тез ёмирлар ёғиб, кўл ва дарёлар тошди.

Курамининг Жанубий ярим шарига июль ойида қиш фаслининг аяни қирқилган чилла даври ҳисобланади. Патагонияда, унга ёндом бўлган ўлкаларда афроф оппоқ қор билан қопланади, қор буронлари тез-тез бўлиб туради. Аргентинада совуқ ёмирлар ёғиб туради. Жанубий Америка, Африка саванналарида жазирама иссиқ ва курғоқчилик мавсуми бўлади.

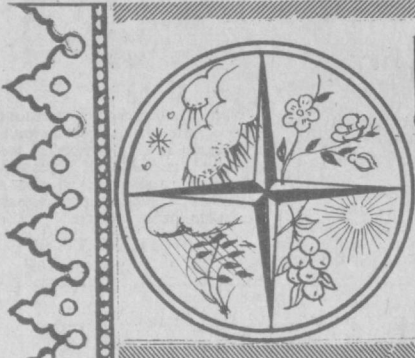
Африка қитъасининг жанубида эса олтин куз фасли кириб, ўсимликлар қуриydi, мевали дарактларнинг мевалари пишиб етилиб, барглари сарғайиб тўкила бошлайди. Австралия қитъасида июль ойи қишқи ёғингарчилик мавсумининг шимолида томон кенг тарқалган даври ҳисобланади.

Тўхташжа МАХМУДОВ, табиатшунос.

Дов-дарахтлар кам дашт-чўлларда азал-азалдан ўтовлар ёзу қиш инсонга бошпана бўлиб келган. Авжи саратонда ҳам қат-қат қиш ёпишган ўтовлар ичидан ором топасиз. Ҳайвонлар ва жониворлар учун эса асосий муаммо ташналики босишдир. Сув чиндан ҳам — жон сақламоқ элган.

А. ЛЕСНЯК олган суратлар.

ҲАР ФАСЛНИНГ ЎЗ ХИСЛАТИ БОР

И Ю Л Ъ

ДУШАНБА	5	12	19	26
ЧЕРАНБА	6	13	20	27
ҚОШАНБА	7	14	21	28
ПАЙШАНБА	1	8	15	22
ЖУМА	2	9	16	23
ШАНБА	3	10	17	24
ЯҚШАНБА	4	11	18	25

Тотли таомлар

ЯҚИН-ЯҚИНЛАРГАЧА
Гўжа қишлоқ жойларида чанқобосди таомлардан ҳисобланар, каттао кичик ун севиб истеъмол қиларди. Оқ жўҳори майдонларининг кескин қисқариши, лимонад, пиво, музқаймоқ каби салқин ичимлик ва шарбатларнинг пайдо бўлиши кўп жойларда гўжанинг унутилишига олиб келди. Ҳозир бу таомнинг номини ҳам эшитмаган ёш-яшлар оз эмас. Холбуки, газли сув, лимонад ва бошқа замонавий чанқобосди ичимликлар ва таомларга қараганда гўжа шифобахшлиги ҳамда тўғиллиги билан ажралиб туради.

Шу боис миллий қадриятларимиз тикланиб бораётган ушбу паллада гўжани кенг истеъмолга киришти хусусида ўйлаб кўриш фойдадан холи эмас.

Манбаларда қайд қилинишича, гўжа — сеvimли миллий таомларимиздан бўлиб, асосан қўзон (оқ) жўҳоридан ёки қайроқ бугдойдан тайёрланади. Унинг «сутли гўжа», «қатқил гўжа»,

«Сутли гўжа»ни тайёрлаш усули: дон топишгача қозонда қайнатилди ва ортиқча сувни тўқиб ташлаиб, сут қуйилади. Бунга тўғралган ошқовоқ солина, яна ҳам со. Тузи ростлангач, қозонни оловдан олиб, бир оз дам едирлади. Қозон юзи қаймоқланиши биланоқ, қозонга сувлиб, дастурхонларга тортилади.

«Қатқил гўжа». Бунда ёғни қозонда доғлаб, пнёз

қовурилади ва сув қуйиб, қайнатилди. Сўнг қайнатиб қўйилган—оқ жўҳорини солиб, бир соат давомида милтиралиб қайнатиб, очилтирилади ва тайёр таомни оловдан олиб, чўмич билан шопирбошпоирбо, совутилади, сўнг, қатқил-сузмами, ахшиллаб ийлаб, қўшиб юборилади. Ниҳоят, сузиб, қосалар Бетига

ланган дон солингач, 30—40 дақиқа давомида милтиратиб қайнатилди. Дони ярим очилгач, қозонга майда тўғралган ёхуд қиймаланган бұртқ, шунингдек майда тўрт бурчак қилиб тўғралган сабзи ва шолғом солиб, яна 20 дақиқа қайнатилди. Ниҳоят, қозон оловдан олиб дам едирлади. Тайёр гўжа қосаларга сувлиб, юзига қўшлар сепилиб дастурхонга тортилади.

«Гўжа бўтқа». Бу гўжанинг қўзон жўҳоридан тайёрланадиган қуюқ тури. Бунда жўҳори намланиб, келдида бир неча бор туйилади. Елиб, қипқиларида тозаланади. Қозонда ёғни доғлаб, пнёз билан қовурилади. Сўнг таёйрланган жўҳорини солиб, сув қуйилади ҳамда бир соат давомида қовлаб-қовлаб пиширилади. Тузу зирavorлар эса пишиш олдидан солинади. Тайёр бўлгач, қозон қопқонг етилиб, ўн-ўн беш дақиқа димланади. Сўнг таёйрланган гўжа, ошқўшлар сепилган ҳолда дастурхонга тортилади.

Р. ЖУМАНИЕЗОВ.

● Лабгудошлар онласига кирувчи маврик кўп ҳасталикларга шифодир.

И. ПОРТНОВ олган сурат.

Яшил дорихона СУВҚАЛАМПИР

Ариқ бўйларида, боғларда, суғорилидиган ерларда учрайдиган бу бир йиллик ўсимликнинг «келин тили» деган ном ҳам бор бўлиб, унинг бўйи 30—80 сантиметргача етади. Поеис тик ўсади, бўғинли, цилиндрсимон, шохланган бўлади. Пастки барглари поёга банди билан, қолганлари эса бандисиз кетма-кет ўрнашгандир. Бу ўсимлик таркибда эфир мойлари, органик кислоталар, қандлар, ошловчи шиллиқ моддалар рутири, гипериозид, ҳаёт учун зарур бўлган К, А, С, Е, Д каби даражасидаги витаминлар учун у табиғийгина ҳасталикларга даводир.

Ҳақиқатда сувқалампир дамилмаси бавосини, қон кетиши билан боғлиқ ичак ҳасталикларидида ҳамда органик қолдирувчи омил сифатида истеъмол қилинади.

Илмий табибатда сувқалампир дориворлари суноқ экстракт, дамлама, гидротиперин (гидрохлориди) флакон гликозидларини жамламаси) кўринишида қон тўқитувчи ва бавосинга қарши ишлатилади.

Сувқалампир гуллаганда ўсимлик ер устки қисмининг юқориси ўриб олиниб, пана жойда даво алмасиш турадиган жойларда юпка ёйиб қуритилади.

Ўсимликдан қайнатма тайёрлаш учун сирланган идишга бир ярим стакан сувга гўжанинг қуритиб майдаланган ер устки қисминдан бир чой қосиқ солиб, 15 дақиқа давомида қайнатилди, сўнг икки соат чамасида совутиб тиндирилади, давода сузилади. Бу қайнатмадан кунига уч маҳал таомдан олдин ярим стакандан ичилади.

Шуни таъкидлаш керакки, сувқалампир дориворларидан шифокор маслаҳати билан фойдаланиш керак.

Тўловчи: Шонилёс ШОҲАЙДАР ўғли.

Дийдорлашув МЕҲР-ОҚИБАТ ТИМСОЛИ

Улар бундан 20 йил муқаддам болопон қушлардай ҳар томонга учирма бўлишган эди. Ушандан бери йилларнинг тўрт фасли — баҳору ёзи билан, рангларга тўла кузу қирқиллама киши билан бу мактаб остонасига шунча марта қадам қўйди. Сирдарё туманидаги 15-ўрта мактабни 1973 йили тугатган 19 нафар собиқ синфдош яна ўқувчилар йилларида қадрдон даргоҳ ҳовлисида жам бўлишди.

Ийғирма йил бу тарих меэони учун гоит қисқа муддат. Аммо бу йиллар силсиласи кечилган вақт, айниқса, собиқ синфдошлар учун турфа ҳаёт тарзи ва шиддатли оқимта эга. Бу оқимда не-не қувончлар, не-не ҳалқонли дақиқалар ва қанча-қанча ташвишчўз изтироблар бор. Ҳаёт сўмоқлари яна бир жойда туташди. Бунда аввало устоз муаллимларга катта аҳтиром, синфдошларнинг бир-бирига чексиз садоқати, қолаверса, меҳру муҳаббат ва соғинч туйғуларни муҳассам.

Ушбу дийдорлашув кечасининг ташкилотчиларидан бири — Ҳамалой Саидова ҳаяжонли учрашувнинг дебоча каломини айтиб, мароқли лаҳзаларга янада фойз қўшди.

— Биз, — деди у жумладан, — бутун бу ерга мактаб муаллимлари жамоасига, яъни устозларимизга, фан чўқиларининг изчил ағаллаётган мактабдошларимизга ҳисобот бериш учун тўпландик. Бу даргоҳ бор суврати ва сийрати билан қалбимизда. Айни вақтда биз, собиқ ўқувчилар турли етди тағдиган туғи, элимиз қорига баҳоли қудрат яраб турганлигимиздан фахрланамиз. Шавқидин Саломов — шофёр, Амирбой Тўраев — олий маълумотли мутахассис, пахта қабул қилиш пунктида меҳнат қилади. Раҳима, Турсуно, Сайма ва мен — ўқитувчи, устозларимиз изидан боралимиз. Шохидда — сув ҳўжалигида ишлайди, олий маълумот соҳибаси... Асалбой — бош ҳисобчи.

Учрашув сўнгига синфдошлар ўз жамғармаларидан 20 минг сўм пул тўлашиб, мактабни таъмирлаш ишлари учун сарфлашга саховат кўрсатдилар. Устозларга эса эсдалик совғалари улашди. Синфдошларнинг унутилмас хотира ва ҳалқонга бой учрашуви яна бир бор меҳр-оқибат тимсоли сифатида бўй кўрсатди.

Ўлган ЗАЙНУЛЛАЕВА, Сирдарё туманидаги 71-интернат-мактабнинг тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосари, Ўзбекистон халқ таълими аълочи.

Хурматли Рашид Бердиев!

Сизни барча ҳамкасбларингиз, ёру биродарларингиз ва қадрдонларингиз номидан таваллуд топган кунингиз билан чин қалбдан муबारакбод этамиз. Шундай қувончли дамларда ҳар бир инсон босиб ўтган ҳаёт йўлига ҳаёлан назар ташлайди. Чорак асрдан ортиқ вақтдан бери йўловчиларга сидқидил хизмат қилиб, уларнинг узоғини яқин, оғирини енгил этиб келаятганлигингиз учун ҳам кўпчиликнинг ҳурмат-эътиборини қозонгансиз. Ҳалол меҳнатингиз «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган транспорт ходими» унвони, кўпалаб фахрий ёрлиқлар билан тақдирланганингиз ҳам бундан далолат беради.

Муборак олтимши доvon

бўсағасида турган Сиздек мўътабар ва тажрибали инсонни қўтлар эканмиз, элга хизмат қилиш йўлида муваффақиятлар, сийхат-саломатлик, узоқ умр тилаб, тўқиз ҳазратингизнинг орзу ҳавасини қўришингизни ният қиламиз.

Қашқадарё вилояти автотранспорт ишлаб чиқариш бирлашмаси. Қарши автошохбехати жамоаси.

КАСПИЙНИНГ ОРОЛГА БОҒЛИҚЛИГИ БОРМИ?

Бундан 20 йиллар чамаси олдин Каспий денгизи мутасил савзлашиб бораётгани учун баъзи баюратчилар уни қуриб қолишга маҳкум, дея хулоса чиқаришганди. Лекин 1978 йилдан бошлаб Каспийнинг сув сатҳи кўтарилди бошлди. Эндиликда соҳилга яқин жойлардан қатор аҳоли пунктлари, турли иншоотларнинг сув тағди қилиб кетилиш хавфи қучаймоқда, одамлар нима қилишларини билмай аросатда қолишди.

Савол туғилади: нега тў-

сабаби Каспий денгизи остидаги ер силкинишларидир, деган хулосага келинди. Зилзилалар пайти денгиз тўғидаги тоғ жисмлари тўғидаги, ўз қаъридаги сувни тепага қисиб чиқаради ва бу Каспийнинг сатҳи ошишига олиб келади. Баъзи йиллари тескари жараён юз бериб, денгиз тўғида ҳосил бўлган бўшлиқлар Каспий сувининг бир қисмини ўзига шимиб оларкан.

Шуни айтиш керакки, бу тадқиқотчиларнинг Кас-

лий «февъл-автор»ни ўрганишлари оқибатида юзга келган илмий фаразидир. Лекин, маъна 15 йилдирки, Каспий сатҳи тўғидаги сув қуриб бораётгани, бутунги таркибда денгиз соҳилида жойлашган кўпала аҳоли пунктлари, ҳар хил иншоотларни денгиз ўз қаърига олаётганлиги ҳақиқатдир. Шундай экан беихтиёр савол туғилади: қирғоқларга сиймаётган Каспий сувларининг бир қисмини қайраб қуриб бораётган Оролга йўналтиришнинг имкони йўқми? Табиий ҳол-

да Каспийдан Оролга сув оқизиш мушкул бўлса, балки насослар ёрдамида сувни кўтариш мумкиндир?

Шу хусусда олимлар, тадқиқотчилар, мутахассислар ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришса, айни мўҳлоо бўлур эди. Ахир кўнун икки денгизнинг биттасида аҳоли сув тошқинидан азизат чекса-ю, иккинчиси об-ҳаёт тақчиллиги тудфайли заволга юз тутаетган бўлса?

Шермухаммад ИУЛДОШ ўғли.

Бош муҳаррир Н. ЕҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ГОҒУРОВ (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОХИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўз-плодоовошчиинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР. Мухаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш санаети бўлими — 32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, ҳат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Бездатиш бўлими — 32-58-79.